

ønskeligt, om det Kort, jeg nu holder i min Haand, nemlig et Kort over Indrerheden, hvorpaa er indlagt de af Indenrigsministeriet ved Resolution af 25de April 1884 approberede Anlæg paa Indrerheden, havde været Udvalget meddelt. Udvalget antager, at det ikke er tilstrækkeligt, naar vi skulle komme til Anlægget af en Frihavn, at vi da indskrænke os til Anlægget af en Fridot med Frilagre, navnlig ikke i et saa ringe Omfang, som den ærede Minister tænker. 40,000 Kvadratalen ere i dette Forhold aldeles Intet; 2 Gange 40 Tønder Land vilde ikke være for Meget. Sffe alene ville nemlig store Havnebasstner strax eller meget snart blive nødvendige, men der vil ogsaa strax eller meget snart blive Fornødenhed for Plads til Anlæg af industrielle Etablissementer i Forbindelse med en saadan Frihavn. Derved er endnu ikke Tale om en Fristad. Hamborg har hidtil været en Fristad, og Altona var det ogsaa til vort Uheld og ved vor Feil. Men der er ikke Tale om Anlægget af nogen saadan. Paa Frihavnsanlæggets Omraade maa Ingen bo. Det er Hovedforskjellen. Derimod bør vi tage Hamborg til Mønster med Hensyn til den Maade, hvorpaa denne Stad nu indretter en Frihavn, efter at den har ophørt at være en Fristad. Den gjør det ved Anlægget af betydelige Frihavnsbasstner og betydelige Fridokke. Men dertil hører der Frilagre og andre Indretninger og desuden meget stor Plads til Anlægget af industrielle Etablissementer, idet mangfoldige Industrier ville til betydelig Gavn for hele Landets Handelsvirksomhed og Forretningsvirksomhed kunne trives paa en ganske anden Maade paa et Frihavnsanlæg end paa et Toldterritorium. Den Indvending, den høitærede Minister gjør derimod, er den, at man derved stilledes Etablissementer, som oprettes paa et Frihandlerterritorium, gunstigere end de andre med Hensyn til det indenlandske Forbrug. Det Sidste kan jeg ikke indrømme, det behøver ikke at være Tilfældet, og der vil under alle Omstændigheder, hvis det skulde vise sig at være Tilfældet, meget let kunne træffes Forholdsregler af Regjering og Rigsdag derimod, naar Tiden kommer. Vi behøve ikke at nære Frygt for, at vi ikke skulde komme overens om Sligt, dersom det skulde behøves. Jeg

tror, at den høitærede Minister tillægger dette Punkt en Betydning, som det ingenlunde har, og i saa Henseende nærer en Frygt, som er uberettiget. Men under alle Omstændigheder vil den Indskrænkning, som den høitærede Minister tænker at give Frihavnsanlægget, være saa væsentlig, at den største Fordel ved dette Anlæg efter min og jeg tror de fleste Udvalgsmedlemmers Mening derved vilde gaa tabt. Vi have ogsaa her en meget stærk Støtte hos Flertallet af Grosserer-societetet, som aldeles bestemt udtaler sig i den Retning. Og ikke blot Grosserer-societetet udtaler sig saaledes i den sidste Beretning, men ogsaa den Frilagerkommission, som var nedsat den 27de Oktober 1880, og hvis Betænkning findes aftrykt som Bilag til Lovforslaget, idet den ender denne med en meget stærk Anbefaling for et Frihavnsanlæg og det netop et saadant udvidet Frihavnsanlæg, som jeg har omtalt. Hvad Bladsen angaar, da er jeg selvfølgelig ikke i Stand til at udtale mig nærmere derom; ikke engang Grosserer-societetets Komite er ganske sikker paa, hvor den vil have den. Der er flere Pladser, som med større eller mindre Ret kunne komme i Betragtning, og hvis Benyttelse i alt Fald bør tages under Overveielse ved de Undersøgelser, hvortil den meget ærede Minister har forlangt en Bevilling, og hvortil vi ere villige til at høre den. Den Plads, som Opmærksomheden nærmest har været henvendt paa, er Pladsen udenfor Blindelinstitutet — det er temmelig umiddelbart Nord for Kastellet — og dernæst den allerede anlagte Havn ved Ralkbrænderiet. Spørgsmaalet er kun, om der kan komme flere Pladser i Betragtning. Jeg skal henlede Opmærksomheden paa selve Kastellet. Det er den oprindelige Tanke, som ogsaa er fremsat af Frilagerkommissionen, som den egentlig ønskeligste, at man begynder med et Frihavnsanlæg umiddelbart Nord for Nordre Toldbodplads, altsaa dels til en vis Grad udenfor Citadellet, dels paa selve Citadellens Grund. Og saa nede i Havnen er der peget paa forskellige Pladser, dels paa Christianshavn, dels fra Børs-komiteens Side paa en Strimmel langs med den søndre Toldbodplads. Hvorvidt Toldbøfesenet kan afse den, er et Spørgsmaal, som jeg skal henstille, men dersom dette Ønske